

observatori
DE LA REALITAT JUVENIL
SANT BOI DE LLOBREGAT

Estudi prospectiu de la demanda futura d'ocupació de dones joves amb estudis universitaris o d'especialització professional a Sant Boi de Llobregat

- Document de síntesi -

Observatori de la realitat juvenil.
Unitat d'Infància, Adolescència,
Joventut i Cohesió de Sant Boi
de Llobregat

Equip de recerca:

- David Moreno i Lobera
- Berta Pongiluppi i Ascon
- Montse Renom i Matas
- Toni Rodon i Casarramona

1ª Edició digital: Abril 2009

Tiratge: 500

Edició i maquetació: Unitat d'Infància,
Adolescència, Joventut i Cohesió.

Ajuntament de Sant Boi de Llobregat

Disseny: Minsk, S.L.

Índex

Presentació	4
1.Objectius i metodologia	5
2.El teixit econòmic de Sant Boi. Sectors estratègics per a la inserció de dones qualificades	7
2.1.L'estructura productiva de Sant Boi de Llobregat	7
2.2.Tendències recents. Els sectors claus per a una ocupació qualificada	8
3.L'ocupació qualificada a Sant Boi i a la província de Barcelona. La situació de les dones	11
3.1.Nivell d'estudis	11
3.2.Situació laboral: Segregació i subocupació	12
3.3.L'ocupació d'homes i dones per sectors	13
3.4.Mobilitat laboral	14
4.La realitat de les empreses de Sant Boi	16
4.1.Característiques generals de l'empresa i la plantilla	16
4.2.Anàlisi de la demanda d'ocupacions qualificades	16
4.3.La implementació de mesures de conciliació de la vida laboral i la vida personal	17
5.Conclusions	19

Presentació

El document que aquí es presenta és un resum executiu de l'informe final del projecte "Estudi prospectiu de la demanda futura de dones joves amb estudis universitaris o d'especialització professional a Sant Boi de Llobregat" encarregat per l'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat a Activa Prospect.

1. Objectius i metodologia

La finalitat última de l'estudi és poder orientar les estratègies ocupacionals de les dones joves amb estudis d'especialització professional¹ de Sant Boi de Llobregat i poder definir les polítiques que afavoreixin una major igualtat d'oportunitats entre homes i dones centrades en les necessitats específiques d'aquestes. En definitiva, el que persegueix aquest estudi és aprofundir en la situació actual i futura d'aquest grup de dones per tal de promocionar la seva ocupació i detectar les oportunitats que el sector empresarial de Sant Boi de Llobregat els ofereix.

Més concretament, els objectius específics són:

- Conèixer els sectors econòmics del teixit productiu local amb major potencial de creació i renovació d'ocupació qualificada. En quins hi ha més dones qualificades i, quins sectors ofereixen majors oportunitats laborals a les dones joves.
- Detectar quines professions ofereixen majors oportunitats laborals a les dones joves qualificades i quins requisits s'exigeixen des de les empreses als demandants d'ocupació.
- Identificar en quins sectors hi ha més oportunitats per a l'autoocupació.
- Conèixer quines polítiques d'igualtat d'oportunitats apliquen les empreses.
- Identificar quins factors incideixen en l'ocupabilitat del col·lectiu de dones joves qualificades.

Per dur a terme el treball s'han utilitzat mètodes quantitius i qualitius d'anàlisi. En concret:

Mètodes quantitius:

Mètode	Fonts consultades	Objectius
Anàlisi fonts estadístiques oficial	<ul style="list-style-type: none">• Cens de població². Any 2001• Enquesta de Població Activa (EPA). Any 2007• Registre d'Afiliats a la Seguretat Social (RGSS). 2001-2007	<ul style="list-style-type: none">• Caracterització de la situació de les dones amb titulació superior a Sant Boi.• Identificació dels sectors més significatius quant a la creació d'oportunitats laborals.

¹ Pel que fa a l'estudi, s'entendrà jove com a menor de 35 anys i, per dona qualificada, aquella amb titulació de Formació professional de Grau Superior, o estudis universitaris: Diplomatura, Llicenciatura o Doctorat.

² En una fase inicial s'ha plantejat la possibilitat d'analitzar les dades de l'EPA comarcal i local del 2006 (última disponible) però degut a la manca de significació estadística de les desagregacions requerides, finalment s'ha desestimat.

Mètodes qualitatius:

Mètode	Població objecte	Objectius
Grup de discussió	<ul style="list-style-type: none">Dones joves de Sant Boi amb estudis superiors	<ul style="list-style-type: none">Estratègies laborals desenvolupades per les dones qualificades per accedir a un lloc de treball.Mesures d'igualtat a les empreses.
Entrevistes a a empreses locals	<ul style="list-style-type: none">Empreses del municipi, diferents sectors d'activitat i dimensió diversa	<ul style="list-style-type: none">Identificació dels perfils professionals qualificats més demandats.Detectar el grau de segregació horitzontal i vertical.Identificar mesures de conciliació a les empreses.
Entrevistes en profunditat	<ul style="list-style-type: none">Responsables de RRHH d'empreses del municipiRepresentants agents socials i empresarialsGerents parcs tecnològics i de negocis	<ul style="list-style-type: none">Contrastar i aprofundir en els resultats obtinguts mitjançant les entrevistes a empreses i el grup de discussió.

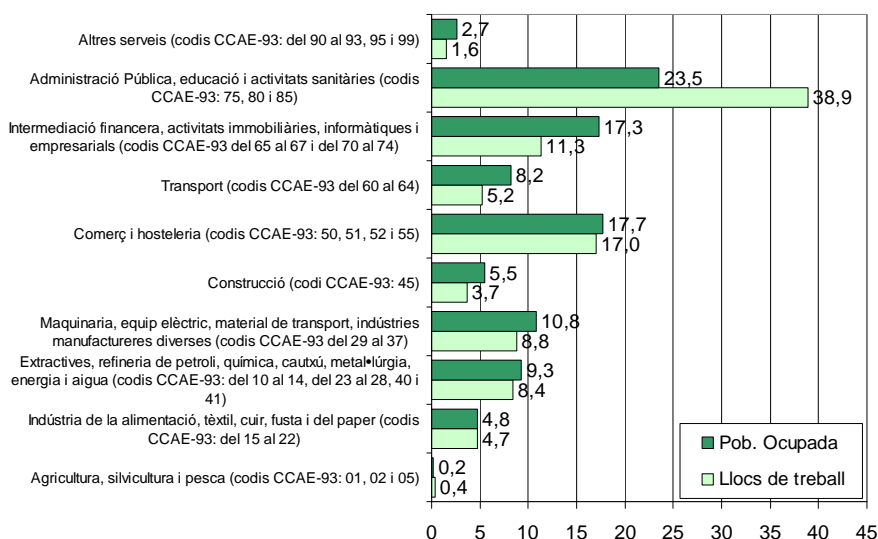
2. El teixit econòmic de Sant Boi. Sectors estratègics per a la inserció de dones qualificades

2.1. L'estructura productiva de Sant Boi de Llobregat

- Sant Boi de Llobregat té més **titulats superiors** ocupats que llocs de treball qualificat.
- De la comparació amb el conjunt de la província de Barcelona, s'observa de forma generalitzada una major especialització en les fases de més **baix valor afegit** en tots els sectors del teixit productiu.
- **L'àmbit sanitari** ofereix més llocs de treball que requereixen una titulació superior de les que es poden proveir a nivell local.
- Contràriament, s'observa un **dèficit en la provisió de llocs de treball** relacionats amb els **serveis empresarials, financers, immobiliaris i activitats informàtiques**. Aquest mateix fet es produeix a l'hora de cobrir llocs de treball qualificats en l'àmbit de les activitats relacionades amb **el transport**.

Gràfic 1 Distribució sectorial de la població ocupada que resideix a Sant Boi de Llobregat que té estudis superiors i dels llocs de treball localitzats ocupats per persones amb estudis superiors, 2001.

Percentatge

Font: Cens de població de 2001.

2.2. Tendències recents. Els sectors claus per a una ocupació qualificada

- En els darrers anys hi ha hagut un impuls molt important de les activitats relacionades amb els **serveis empresarials, d'intermediació financera i les activitats informàtiques**.
- Amb menys intensitat de les **activitats relacionades amb el transport, la construcció i els serveis educatius, sanitaris, serveis socials i de l'administració pública**.
- En canvi, **la indústria** ha anat **perdent pes** progressivament.

De l'anàlisi de l'ocupació dels sectors més intensius en coneixement i tecnologia durant el període 2001-2007 es desprèn:

- L'anàlisi detallat de l'evolució dels sectors amb major grau d'intensitat en coneixement i tecnologia i d'ocupació, mostra que en l'àrea de mercat de treball de Sant Boi de Llobregat s'han creat uns set mil llocs de treball en les activitats relacionades amb els **serveis empresarials, d'intermediació financera i les activitats informàtiques**.
- El segon sector amb major creació d'ocupació qualificada és el de les **activitats sanitàries** i de serveis socials amb uns dos mil sis-cents llocs de treball.
- Les activitats **informàtiques** han creat uns mil cinc-cents llocs de treball més. I les **telecomunicacions** uns vuit-cents més.
- Altres sectors a tenir en consideració, tot i que són menys intensius en coneixement i tecnologia, són les activitats **recreatives, culturals i esportives i la mediació financera** amb uns sis cents llocs de treball creats cadascun.
- Contràriament, sectors com **l'edició, arts gràfiques i reproducció** de suports enregistrats i la **fabricació de materials elèctrics i electrònics** han enregistrat un comportament **negatiu** en l'ocupació.
- L'anàlisi segons grau d'intensitat en coneixement i tecnologia de les activitats³ permet apuntar que en termes generals s'observa una tendència a la **polarització** del mercat de treball local. És a dir, d'una banda, augmenta significativament l'ocupació qualificada i, de l'altra, l'ocupació molt poc qualificada. En canvi, els sectors amb un nivell mitjà de qualificació perden ocupació de forma continuada durant el període contemplat.

³ Classificació elaborada per l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE) sobre sectors industrials segons l'esforç en recerca i desenvolupament (R+D).

El criteri per identificar el contingut tecnològic d'un sector industrial ha estat la relació de despeses en R+D sobre el volum de producció del sector. Aquest concepte considera, a més de l'esforç tecnològic del sector mateix (intensitat directa en R+D), la tecnologia incorporada en les seves compres de béns intermedis i d'equipament (intensitat indirecta).

El resultat és una classificació que distribueix un conjunt de 19 sectors industrials de la Classificació Industrial Internacional Uniforme (CIIU, revisió 3.1) en quatre grups segons la seva intensitat tecnològica: nivell tecnològic alt (amb una despesa en R+D sobre el total de la producció del sector superior al 7%); mitjà alt (entre el 7% i el 2%); mitjà baix (entre el 2% i el 0,5%) i baix (menys del 0,5%).

Vegeu OCDE (1999): Tableau de bord de l'OCDE de la Science, Technologie et de l'Industrie: Mesurer les économies fondées sur le savoir. OCDE. Paris.

- Per subsectors s'obté la següent classificació segons la importància en termes d'ocupació i la capacitat de creació d'ocupació⁴.

En relació als sectors intensius en coneixement i d'alta tecnologia:

	Increment significatiu de l'ocupació 2001-07 (\rightarrow 1000 llocs de treball)	Increment positiu (\leftarrow 1000 llocs de treball)	Pèrdua de llocs de treball
Sectors intensius en ocupació (\rightarrow 1,5%)	74 Altres activitats empresarials (14.839 / 7.103) 85 Activitats sanitàries i veterinàries, serveis socials (5.739 / 2.639) 72 Activitats informàtiques (2.566 / 1.530)	92 Activitats recreatives, culturals i esportives (3.891 / 680) 80 Educació (3.206 / 180)	22 Edició, arts gràfiques i reproducció de suports enregistrats (2.347 / -124)
Sector amb nivells d'ocupació intermedis (0,2-1,5%)		64 Correus i telecomunicacions (1.125 / 903) 65 Mediació financera, llevat d'assegurances i plans de pensions (649 / 624)	32 Fabricació de materials electrònics; fabricació d'equips i aparells de ràdio, televisió i comunicacions (265 / -185)
Sector amb poca ocupació (\leftarrow 0,2%)		67 Activitats auxiliars de la mediació financera (180 / 83) 66 Assegurances i plans de pensions, llevat de la seguretat social obligatòria (102 / 16) 30 Fabricació de màquines d'oficina i equips informàtics (75 / 8)	

En conseqüència, el primer grup de sectors més estratègics per a la inserció de professionals qualificats són (en ordre de més a menys importància):

1. Les Altres Activitats empresarials.
2. Les Activitats sanitàries i veterinàries, serveis socials.
3. Les Activitats informàtiques.

En segon terme, s'apunten les següents activitats econòmiques:

4. Les Activitats recreatives, culturals i esportives.
5. L'Educació.

⁴ Explicació metodològica del quadre: Cada cel·la inclou el codi CCAE-93 de l'activitat, el volum d'ocupació 2007 en l'àrea de mercat de treball de Sant Boi de Llobregat i l'increment de persones ocupades enregistrat en el període 2001-07

En un tercer grup, hi ha les següents activitats:

6. Correus i telecomunicacions.
7. La Mediació financera, llevat d'assegurances i plans de pensions.

D'altra banda cal destacar, per la seva proximitat, les oportunitats que ofereixen tan el **Parc Mediterrani de la tecnologia-UPC** a Castelldefels com el **Parc de Negocis** de Viladecans pel que fa a la previsió de generar a curt i a mig termini necessitats de perfils científics i tecnològics així com activitats firals i hostaleria.

3. L'ocupació qualificada a Sant Boi i a la província de Barcelona.

La situació de les dones

3.1. Nivell d'estudis

- A la província de Barcelona, s'igualava el nombre de dones i homes amb estudis superiors. Tanmateix, per **sota els 35 anys**, hi ha més dones qualificades que homes.
- A Sant Boi de Llobregat, **l'oferta de titulats superiors** és eminentment jove i centrada en la formació professional de grau superior.

Taula 1 Dones joves amb titulació superior a Sant Boi de Llobregat segons especialitzacions, 2001.

	Total	FP Superior	Grau Superior	Diplomatures	Llicenciatures i doctorats
Dret	3,6	0,0	4,4	9,6	
Magisteri, educació infantil...	10,3	9,6	15,5	4,5	
Ciències socials	32,2	36,9	25,6	32,2	
Arts i humanitats	6,5	2,5	3,7	18,6	
Informàtica	2,4	3,8	1,1	1,5	
Enginyeries	2,2	0,6	3,4	3,9	
Formació Tècnica i Industries	9,6	19,2	1,2	2,1	
Ciències	3,8	0,0	3,7	11,5	
Arquitectura o Construcció	1,3	0,8	1,5	2,0	
Agricultura, ramaderia, pesca; veterinària	0,5	0,3	0,5	0,8	
Salut, Serveis socials	17,6	12,1	29,2	12,3	
Altres serveis	10,0	14,2	10,3	1,1	
Total	100,0	100,0	100,0	100,0	

Font: Cens de població de 2001.

- A Sant Boi de Llobregat l'any 2001 es comptabilitzaven unes nou mil tres-centes persones amb una titulació superior. Això representa el 16,5% sobre el total de la població que té entre 16 i 65 anys. La xifra és considerablement inferior a les dades de

la província, en la qual un 23,8% de persones entre 16 i 65 anys tenen algun tipus de titulació superior. Sobre el total de dones joves, la proporció de titulades superiors és del 26,9%. En el cas dels homes joves, aquesta proporció és del 20,3%.

- Entre el col·lectiu de titulats superiors la proporció de joves és del 66,1%, molt per sobre de la mitjana provincial. D'aquests, el 50% té una formació professional de Grau Superior, el 28% té una Diplomatura i un 21,2% una Llicenciatura, Enginyeria o Doctorat. A la província hi ha una proporció similar entre estudis (d'un terç aproximadament).
- Per especialitzacions, entre **la població jove** de Sant Boi de Llobregat amb estudis superiors hi ha una major presència dels **estudis tècnics i industrials** i de **l'àmbit de la salut i serveis socials** i menys en enginyeries, informàtica, ciències i arquitectures, així com en dret, arts i humanitats.
- En el cas de titulacions universitàries, la presència de **dones joves** és significativa en estudis com **Ciències socials, Salut i Serveis socials i Magisteri o Educació Infantil**. Per contra, la seva presència és residual en sectors com l'enginyeria o la informàtica.

3.2. Situació laboral: Segregació i subocupació

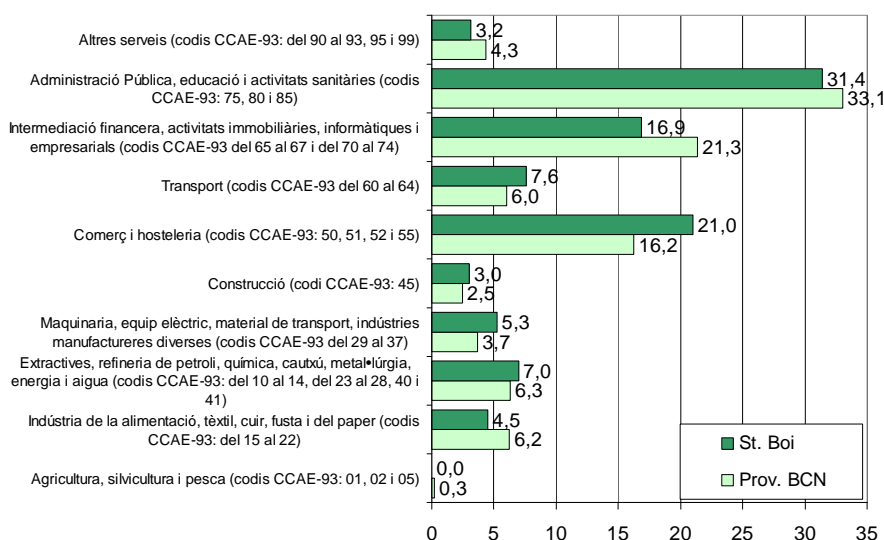
- Tant en el conjunt de la província com a Sant Boi de Llobregat, tot i igualar-se en nombre, la participació en l'àmbit laboral de **les dones és inferior a la dels homes**.
- En general, a la província de Barcelona, el col·lectiu de joves amb titulacions superiors està sotmès a la **subocupació professional**, és a dir, a desenvolupar tasques amb menors requeriments de qualificació a la titulació adquirida. Afecta per igual a homes i dones joves.
- Entre els col·lectius joves de la província també es donen nivells importants de **segregació ocupacional**. Les dones són més presents en les tasques administratives i d'atenció al públic i els homes en les activitats industrials.
- Les situacions de **subocupació** professional a la província es donen amb **menor freqüència** a mida que augmenta **l'experiència laboral**.
- En l'àmbit local, la **subocupació** professional **entre els joves** és encara més intensa que a l'àmbit provincial.
- A causa de l'existència de menors oportunitats laborals **pels joves amb major nivell formatiu**, la **subocupació professional** és elevada. De fet, la situació de subocupació és encara més gran per a les dones que resideixen a Sant Boi de Llobregat. En concret, es dona en una de cada dues dones qualificades (el 50,7%), segons dades del cens de l'any 2001. A més, el cens també reflecteix que hi ha un grup important de dones amb titulació superior que treballa en el comerç.
- La **subocupació**, en l'àmbit més local, es produeix també en professions relacionades amb les tasques **administratives** (empleades administratives) i les activitats del **comerç** (dependentes del comerç).

3.3. L'ocupació d'homes i dones per sectors

- En el conjunt del mercat laboral provincial, els homes amb titulació superior tenen un ventall més ampli d'oportunitats laborals que les dones. **L'ocupació femenina** es concentra en **tres grans sectors de l'economia**.
- L'ocupació de les dones amb titulació superior es concentra als sectors de **l'educació, la sanitat, l'administració pública, els serveis empresarials el sector informàtic i immobiliari i el sector comercial i d'hostaleria**.
- A Sant Boi de Llobregat la sanitat, l'educació i l'administració pública són també la principal font d'ocupació de les joves titulades superiors.

Gràfic 2 Sectors on treballa la població de dones joves amb estudis superiors, comparació Sant Boi de Llobregat amb prov. Barcelona, 2001.

Font: Cens de població de 2001.

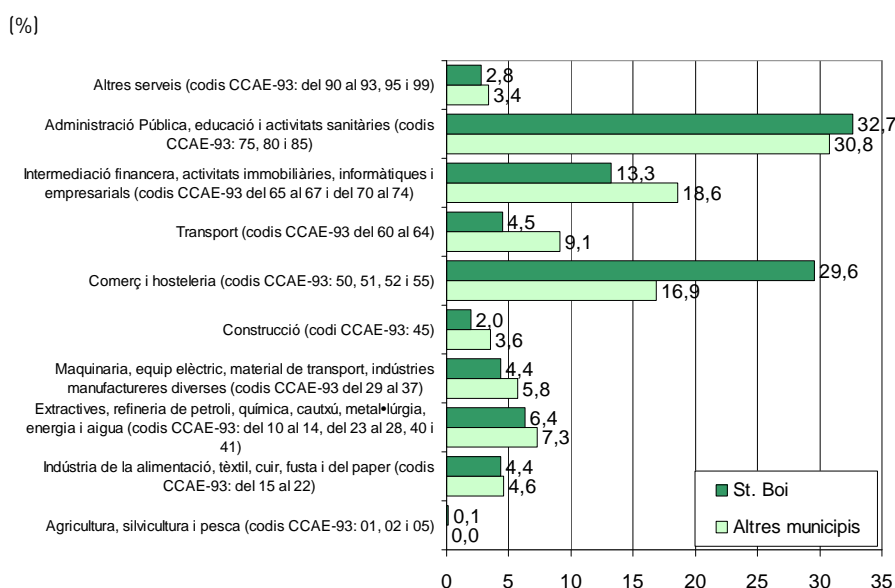
- També a escala provincial s'observen **canvis generacionals** en els cohorts més joves, amb una major incorporació de dones en sectors tradicionalment masculins: els serveis empresarials i la indústria.
- En canvi, els **serveis empresarials, financers, informàtics i immobiliaris**, que ocupen un lloc destacat en l'ocupació d'aquest grup de joves a nivell provincial, tenen molta **menys presència en l'ocupació local**.
- La presència de dones joves amb titulació superior en **sectors tradicionalment masculins** és superior a Sant Boi de Llobregat que al conjunt de la província.
- A nivell provincial s'observen diferències generacionals entre les dones joves i les de més edat pel que fa la seva presència en l'àmbit públic i privat. En el cas de les joves, la gran majoria treballen en l'empresa privada.

3.4. Mobilitat laboral

- La major part de la població de Sant Boi de Llobregat amb titulació superior treballa en un altre municipi, fet que posa de relleu, altra cop, que les **oportunitats laborals al municipi** són més aviat **escasses**.
- És important també assenyalar el fet que **dos de cada tres dones joves amb titulació superior** que resideixen a Sant Boi de Llobregat **treballen en un altre municipi** (el 67,2%). Aquesta xifra és del 76,3% en el cas dels homes del mateix grup d'edat. Un indicador clar de que les oportunitats laborals al terme municipal són més aviat escasses per a aquest col·lectiu professional.
- La mobilitat per motiu de treball evidencia el fet que a nivell local les oportunitats es limiten a dos sectors: el que aglutina **sanitat, educació, serveis socials i administració pública** i el que agrupa **comerç i hostaleria**. (al voltant del 30% cadascun)
- El fet que moltes de les joves que treballen en d'altres municipis s'ocupin en el sector dels serveis **financers, immobiliaris, informàtics i empresarials** corrobora el **poc desenvolupament** d'aquestes activitats a Sant Boi de Llobregat.

Gràfic 3 Sectors on treballa la població de dones joves amb estudis superiors que resideixen a Sant Boi de Llobregat segons municipi on es localitza el lloc de treball, 2001.

Font: Cens de població de 2001.

- Del conjunt de població ocupada amb titulació superior que resideix a **Sant Boi de Llobregat** el 31,6% (un de cada tres) treballa al municipi. El segon destí més important de titulats superiors és la ciutat de **Barcelona** (un de cada quatre titulats que resideixen a Sant Boi de Llobregat) i, el tercer i quart destí, en una escala molt menor, són **L'Hospitalet de Llobregat** (amb el 6,0%) i **Cornellà de Llobregat** (4,3%). Aquests quatre municipis ocupen a dos de cada tres titulats que resideixen al municipi.

Taula 2 Principals municipis de destí de la població ocupada amb titulació superior que resideix a Sant Boi de Llobregat, 2001.

	% col.	% acum.
Sant Boi de Llobregat	31,6	31,6
Barcelona	26,4	58,0
Hospitalet de Llobregat (L´)	6,0	64,1
Cornellà de Llobregat	4,3	68,3
Prat de Llobregat (El)	3,6	72,0
Martorell	2,8	74,7
Gavà	1,8	76,5
Esplugues de Llobregat	1,3	77,8
Sant Vicenç dels Horts	1,2	79,0
Sant Joan Despí	1,1	80,1

Font: Cens de població de 2001.

4. La realitat de les empreses de Sant Boi

4.1. Característiques generals de l'empresa i la plantilla

Segons els resultats obtinguts mitjançant les entrevistes a les empreses:

- Gairebé la meitat de les empreses contactades pertanyen a un **grup empresarial**. No es destaquen diferències significatives entre les empreses que pertanyen a un grup empresarial i les que no, pel que fa a nombre de treballadors/es i sectors d'activitat.
- La majoria d'empreses prenen les decisions sobre **recursos humans** a la pròpia comarca (i, majoritàriament, a Sant Boi de Llobregat). Només en alguns casos, corresponents en la seva majoria al sector financer i mèdic, es decideixen en un altre àmbit territorial.
- Pel que fa a la **composició de la plantilla**, en global, hi ha un repartiment força equilibrat entre homes i dones. Tot i això, existeixen alguns matisos importants a considerar, per sectors: comerç al detall, educació i sanitat, on hi destaquen les dones. En canvi en els sectors industrials hi treballen més homes que dones.
- La majoria de **càrrecs directius** estan ocupats per homes, malgrat que la plantilla sigui més o menys igualitària quant a la seva distribució per sexe.
- La presència de dones en els **òrgans de representació** del personal treballador segueix un patró similar a les persones que hi ha en plantilla, tot i que amb una quantitat d'homes lleugerament superior.

4.2. Anàlisi de la demanda d'ocupacions qualificades

S'observen d'entrada notables diferències en la proporció de llocs de treball qualificats que les diferents empreses tenen, i, malgrat l'heterogeneïtat dominant, es poden apuntar algunes tendències:

- Les empreses del **sector industrial** presenten una proporció baixa de perfils tècnics o superiors. Es destaca, no obstant, el cas d'una gran empresa del sector farmacèutic, dedicada al desenvolupament i fabricació de medicaments, on més de la meitat de la plantilla respon a aquest perfil.
- A l'altre extrem, les dades de **l'entitat bancària** que s'ha entrevistat⁵ apunten que aquest és un sector que ocupa molt majoritàriament personal amb qualificació tècnica o superior.
- Així mateix, les tres organitzacions de **l'àmbit de l'educació** també presenten una alta proporció d'aquests perfils.
- Cal esmentar especialment el **sector sanitari**, ja que, si bé en termes relatius la proporció de personal amb perfil tècnic o superior no arriba a la meitat de la plantilla

⁵ Encara que ha proporcionat les dades a nivell de tota l'organització, no només de la seu de Sant Boi de Llobregat.

en cap de les dues empreses entrevistades, en termes absoluts genera un volum molt important d'ocupacions amb perfil alt.

- Finalment, s'observa que també les dues empreses de l'àmbit de **la gestoria i consultoria empresarial** presenten una proporció elevada d'aquests perfils. No obstant, es tracta d'empreses petites.
- En els **sectors industrials** tendeix a haver-hi en conjunt més homes que dones en les ocupacions qualificades, especialment en les que comporten càrrecs de responsabilitat. Hi ha alguna excepció com el cas d'una empresa farmacèutica que en aquelles ocupacions qualificades més nombroses (tècnics i analistes de laboratori) hi ocupa més dones que homes.
- També el sector del **gran comerç**, ocupa més homes que dones en les ocupacions qualificades, i especialment en les de responsabilitat.

Pel que fa a les especialitats que es demanen per exercir les ocupacions tècniques o superiors, si s'analitzen aquelles que són esmentades per un major nombre d'empreses, destaquen les següents:

- Aquelles relacionades amb les **ciències econòmiques i empresarials i la gestió administrativa**, tant en el sector industrial com en el sector serveis, i tant a nivell de llicenciatura com de diplomatura i cicle formatiu de grau superior.
- Les **enginyeries**, concentrades en el sector industrial.
- Les titulacions relacionades amb la **informàtica**.
- Pel pes en l'ocupació del municipi que tenen el **sector de l'educació** i, sobretot, el **sector sanitari**, fan que les titulacions vinculades amb aquests àmbits prenguin també molta rellevància.

Pel que fa a si les empreses es troben amb dificultats per poder trobar personal qualificat, les empreses manifesten tenir **dificultats** per poder cobrir especialment les següents ocupacions:

- Metges/ses
- Infermers/eres
- Mestres
- Advocats/assessors jurídics i laborals
- Economistes
- Farmacèutics/ques

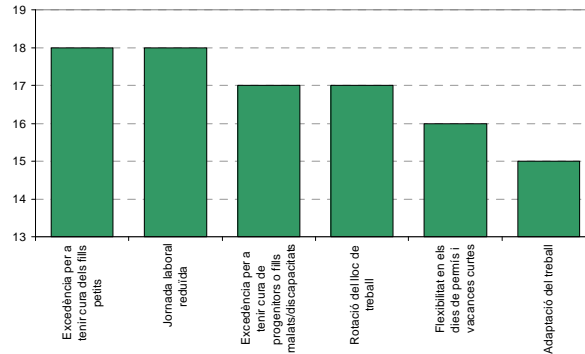
4.3. La implementació de mesures de conciliació de la vida laboral i la vida personal

En quasi bé totes les empreses entrevistades es contempla algun tipus de mesura de conciliació, tot i que n'hi ha que es limiten a complir amb els requeriments que estableix la llei. El quadre següent mostra les mesures més implementades en les empreses entrevistades:

Gràfic 4 Mesures de conciliació amb major implantació en les empreses entrevistades

(Valors absoluts)

Font: Elaboració pròpia a partir de les entrevistes autocomplementades.

Per sectors d'activitat s'observen els següents aspectes diferencials:

- En les empreses entrevistades del **sector de sanitat** destaquen com a mesures més implementades les relacionades amb les **adaptacions del treball** per circumstàncies especials, en concret es tracta de facilitar o evitar certes tasques que poden comportar riscos o sobrecàrregues per la persona en cas d'embaràs principalment.
- Pel que fa al **sector educatiu** destaquen les **excedències o permisos** més enllà del que estipula la llei, com per exemple allargar aquests períodes per que coincideixin amb l'entrada d'un nou curs escolar. Pel que fa als horaris cal dir que en aquest sector al coincidir l'horari laboral amb l'horari escolar es dona de per sí una situació fàcilment compatible amb la dedicació a la família.
- En els sectors de **producció industrial** figuren com a rellevants les mesures relacionades amb les **adaptacions del treball** per circumstàncies especials.
- En el **sector químic** destacarien igualment les mesures de **flexibilitat en el temps** com la jornada laboral reduïda, els horaris flexibles i els llocs de treball compartits, és a dir que dues o més persones treballen a temps parcial compartint el mateix lloc de treball.

Pel que fa a les diferències més significatives que s'observen si es té en compte la dimensió de l'empresa, en les **empreses més petites** es donen més mesures relacionades amb **polítiques excepcionals i excedències** que en les més grans i, en canvi, en les **empreses més grans** es contemplen mesures **de suport i assessorament al personal** mitjançant accions formatives relacionades amb la gestió del temps, de l'estrès, etc.

L'opinió de les participants al grup de discussió és que manquen mesures de conciliació a les empreses. Es recull igualment l'opinió que entre les empreses del tercer sector i l'administració pública es donen més facilitats per acollir-se a mesures de conciliació. Tot i que entre les empreses entrevistades, pel que fa a la conciliació de la vida laboral i la vida personal, n'hi ha que es limiten a complir amb els requeriments que marca la llei, quasi bé totes elles contemplen algun tipus de mesura en les seves polítiques de recursos humans.

5. Conclusions

- El teixit productiu de Sant Boi de Llobregat, segons les últimes dades censals, de l'any 2001, no té prou capacitat per absorbir el nombre de titulats superiors que resideixen al municipi i volen treballar. En el cas concret de les dones amb aquesta qualificació, això suposa que el 67% van a treballar fora del municipi, principalment Barcelona però també Cornellà i L'Hospitalet. Això es deu a l'estructura sectorial del teixit productiu però, sobretot, al fet que dins de la cadena de valor dels diferents sectors, Sant Boi de Llobregat s'ha especialitzat, en termes generals, en aquelles fases de menys valor afegit. El fet que les empreses del sector industrial que s'han entrevistat presentin una proporció baixa de perfils superiors ho corrobora.
- Això genera una necessitat de mobilitat per una part de la població si vol accedir a un lloc acord amb el seu nivell de qualificació. En conseqüència, per aquelles persones per les quals la mobilitat és una dificultat, la única sortida és la subocupació, és a dir, treballar en una ocupació de nivell de qualificació inferior al que es posseeix. Per tant, el primer factor causant de les situacions de subocupació que es donen al municipi es troba en la mateixa estructura productiva d'aquest, que no genera prou llocs de treball qualificats. Malgrat la manca d'actualització de les dades, les entrevistes qualitatives han corroborat aquest fet.
- La subocupació a Sant Boi de Llobregat és, efectivament, més elevada que la mitjana provincial, especialment entre les dones i els homes joves. Segons les últimes dades censals, la meitat de dones qualificades del municipi treballen per sota del seu nivell de qualificació. Un tret singular del municipi és l'alt nivell de subocupació de dones en el comerç, fet que mostren les dades i que corrobora també l'entrevista realitzada a una gran superfície del municipi.
- Aquesta pauta global, no obstant, amaga el fet que hi ha determinats sectors a Sant Boi de Llobregat que estan generant més llocs de treball qualificats dels que el municipi cobreix i per tant suposen un potencial important d'ocupació pel col·lectiu que aquí es tracta, i més tenint en compte que es tracta d'activitats amb un volum molt important d'ocupació al municipi: les activitats sanitàries i de serveis socials, l'educació i l'administració. Tal com mostren les dades i també l'enquesta a les empreses, són tres sectors amb un important component femení en l'ocupació. A més, la sanitat i l'educació estan dins la franja del que es consideren sectors intensius en coneixement i alta tecnologia.
- Si s'augmenta l'òptica d'anàlisi al conjunt de l'àmbit del mercat de treball de Sant Boi de Llobregat⁶, així com de la província, es posa de relleu que les activitats informàtiques i els serveis empresarials, financers i immobiliaris són també estratègics per a la inserció de persones qualificades. No obstant, el municipi de Sant Boi concretament presenta nivells comparativament molt baixos d'ocupació en aquests sectors.
- Igualment, tot i que no formen part de l'àmbit del mercat de treball de Sant Boi de Llobregat segons definit amb les dades censals, cal tenir presents per la seva proximitat a Sant Boi, altres municipis en els quals s'estan desenvolupant en els últims anys una sèrie d'iniciatives de promoció de l'activitat econòmica d'alt valor afegit (com

⁶ Segons es va definir a l'estudi 'La mobilitat laboral al Baix Llobregat 2001' elaborat pel Consell Comarcal del Baix Llobregat i que comprèn els municipis de Cornellà de Llobregat, Esplugues de Llobregat, Sant Joan Despí, Sant Just Desvern, El Prat de Llobregat, Sant Boi de Llobregat i Santa Coloma de Cervelló.

el Parc Mediterrani de la Tecnologia - UPC de Castelldefels, el Parc de Negocis de Viladecans o el Parc Aeroespacial i de l'Espai de Viladecans) que estan començant a generar, o generaran en un futur pròxim, llocs de treball qualificats, especialment en el sectors científics, tecnològics i del coneixement. En aquest sentit, cal tenir present aquestes iniciatives com una oportunitat rellevant també per les dones joves qualificades de Sant Boi de Llobregat. Ara bé, per això és important (i) facilitar l'accés viari i en transport públic cap aquests recursos i (ii) establir mecanismes de cooperació i col·laboració entre els serveis de suport a la inserció i la reorientació laboral dels diferents municipis, tant per maximitzar les possibilitats de inserció o reinserció de les persones com per donar un millor i més ampli servei a les empreses.

- Si es comparen aquestes tendències amb l'especialització educativa de les dones joves qualificades de Sant Boi de Llobregat, hi ha una certa correspondència en el camp de la sanitat i els serveis socials (ja que un 18% de les titulades universitàries o de formació professional superior ho són en aquesta especialitat), però en canvi menys pel que fa educació i, sobretot, enginyeries i informàtica. Malgrat això, les dades mostren que la proporció de dones joves qualificades en el sector industrial a Sant Boi de Llobregat és superior a la mitjana provincial.
- En aquest sentit, la tendència a la segregació horitzontal de les dones en determinades activitats sembla que no és tant intensa a Sant Boi de Llobregat com en el conjunt de la província, per bé que es dona. Efectivament, la informació recollida a l'enquesta a les empreses mostra que, si bé hi ha sectors amb una altra concentració de dones en les plantilles, en sectors més tradicionalment masculins també hi ha empreses en què per determinats càrrecs tècnics hi ha una proporció de dones rellevant (encara que el nombre d'homes segueixi sent superior).
- En canvi, és molt evident la tendència a la segregació vertical, ja que és molt inferior la proporció de dones que es troben en els càrrecs directius de les empreses entrevistades (només el 28% enfront el 72% d'homes). A més, en aquells casos en què hi ha dones en càrrecs directius, aquests no són generalment vinculats a producció sinó més aviat a recursos humans, administració i gestió, etc.
- Alguns dels motius que s'apunten per explicar aquesta tendència, tenint en compte que es tracta d'una afirmació en base a fonts qualitatives, són per una banda la reticència que mostren les empreses a l'hora de promocionar a dones i per una altra banda, l'actitud de les pròpies dones de manca d'aspiracions en aquest sentit.
- L'anàlisi de les mesures que les empreses entrevistades manifesten implementar per tal de facilitar la conciliació de la vida familiar i laboral mostra que les empreses no van molt més enllà de les mesures establertes per llei. De tota manera, la majoria d'empreses entrevistades afirmen tenir implementades almenys algun tipus de mesura, especialment aquelles relacionades amb les polítiques excepcionals i excedències i l'adaptació del treball per circumstàncies especials. La manca d'aquest tipus de mecanismes pot explicar, en part, el fet que hi hagi molt menys dones en càrrecs directiu.
- Malgrat bona part de la població amb estudis superiors del municipi marxa fora per treballar, entre les empreses entrevistades es manifesta tenir dificultats a l'hora de cobrir bastants dels perfils qualificats que tenen. On hi ha més coincidència entre les diferents empreses és en els següents perfils:
 - Metges
 - Infermers/eres
 - Mestres

- Advocats/assessors jurídics i laborals
- Economistes
- Farmacèutics
- Pel que fa a les especialitats que el conjunt d'empreses més han citat com aquelles que demanen pels perfils superiors, aquestes són:
 - Aquelles relacionades amb les ciències econòmiques i empresarials i la gestió administrativa.
 - Les enginyeries, concentrades en el sector industrial
 - Les titulacions relacionades amb la informàtica.
- La formació complementària o addicional que les empreses entrevistades manifesten que seria desitjable pels perfils superiors, en general té relació amb competències tècniques específiques de l'ocupació, coneixements tècnics, i no tant amb competències més transversals i instrumentals, com poden ser les habilitats directives en el cas dels càrrecs de direcció.
- No obstant, per tal de reforçar les competències directives de les dones, les participants al grup de discussió creuen que farien falta accions formatives relacionades amb l'autoestima, el lideratge femení, la conducció d'equips, etc.
- Finalment, l'opció de tirar endavant un negoci propi és molt minoritària entre les dones amb titulació superior de Sant Boi de Llobregat, no arriba al 6% d'aquelles que treballen, mentre que en el cas dels homes la proporció es dobla. L'avversió al risc que comporta sembla que és un dels principals motius que frena aquesta opció entre les dones joves.

AJUNTAMENT DE
SANT BOI DE LLOBREGAT

